

PRÒLEG

Barcelona, agost de 2008

Aquest treball sobre l'obra de govern de la Generalitat de 1980 a 2003 en el camp del Benestar Social va precedir d'uns textos sobre criteris generals de política de Benestar Social i d'una introducció, tots dos molt complets i molt útils, que fan innecessari un pròleg. De tota manera, i tot i el risc de ser repetitiu, crec oportú insistir en el que va ser el moll de l'ós de la doctrina social i política dels Governos de CiU durant tot aquest temps. I, de fet, de la doctrina nacional.

Entrar en el detall d'aquest treball no és feina d'aquest pròleg. Crec poder dir que tot el treball és de gran interès. He d'agrair als autors la seva redacció tan completa, ordenada i de lectura fàcil, i així mateix als equips de persones que van desenvolupar l'acció de govern durant aquests anys.

Per no allargar-me, simplement transcriu el que jo mateix vaig escriure l'any 1958 quan miràvem de posar les bases de doctrina i de sensibilitat a l'eina renovada, un nou nacionalisme, amb el qual volíem contribuir a la reconstrucció de Catalunya.

Dèiem que «una actitud prèvia per a fer un poble havia de ser la plena acceptació del contingut comunitari del nacionalisme». I continuàvem: «No és autèntic ni és sincer el patriotisme que no respon a una consciència comunitària i que, per tant, no pretén conformar el país d'acord amb uns principis exigents de justícia social i de promoció humana. Un patriotisme d'aquesta mena seria radicalment postís, seria una realitat impensable, perquè estaria mancat de l'únic que li pot conferir sentit humà, de l'únic que li pot donar justificació humana. De fet, un patriotisme així no és possible, perquè el comunitarisme no és un accident del fet nacional, sinó que n'és la seva mateixa essència. Tant és

així, que el moviment català forçosament haurà de definir-se en un sentit social avançat, en part per raons tàctiques, però sobretot per necessitats internes, per exigències de la pròpia naturalesa».

I més enllà dèiem: «El que es pot afirmar amb tota rotunditat és que el moviment català serà social, o no serà», o també, que «Catalunya serà fidel a l'ideal de justícia social, o no serà». I afegíem que «tot això, que és veritat de tots els moviments nacionals, ho és molt més en el cas català, perquè aquí entra en joc un altre factor d'una importància extrema, que és l'immigratori, i al qual només es pot arribar a donar una solució catalanament positiva mitjançant un concepte nou, vigorós, operant i, sobretot, justicier de la comunitat catalana».

Des de fa quatre o cinc anys es parla que ha arribat l'hora del catalanisme social. Ja fa molts anys que va arribar. El que sí és cert és que aquesta és una tasca que no s'acaba mai.

JORDI PUJOL

EL MARC GENERAL DE LA COL·LECCIÓ SOBRE L'OBRA DE GOVERN DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA 1980-2003

La Catalunya del 1980 i la Catalunya del 2003 corresponen a realitats ben diferents. En gran part perquè el món ha anat canviant, especialment a causa del progrés tecnològic, l'ensorrament de la URSS, la integració europea, etc. Però, sobretot, perquè Catalunya (i també Espanya) ha estat capaç de recuperar el fort retard respecte a Europa que arrossegava des de temps ben llunyans.

Els humans actuals, quan les coses van bé, tendim a donar el progrés per suposat, i sovint ignorem, o menystenim, aquells canvis que comporten millores en la qualitat de vida. Provin, sinó, de prescindir durant una setmana de quelcom tan habitual com el telèfon mòbil, o els comandaments a distància, per percebre allò de «no sé com es podia viure sense...» que fa palès el sentit de la frase anterior. Per tant, entre que érem més joves, i que acabem trivialitzant els avenços, resulta fàcil subvalorar els canvis ocorreguts arreu de la geografia catalana entre ambdues dates. No obstant, caldria mala fe per negar l'enorme avenç del nostre País en aquell període, al marge de la ideologia o color polític del qui faci la valoració.

És un període que coincideix amb la recuperació efectiva de les institucions d'autogovern de Catalunya, i en particular de la Generalitat. Coincideix per tant amb la construcció de tota una estructura governamental, que, excepte en temes com defensa i política exterior, pràcticament abasta tota l'acció de govern de qualsevol estat modern —més quan, en el marc europeu, tant la política monetària com gran part de la fiscal ja han deixat de ser competència dels estats—. Parlem per tant de la construcció d'un País en paral·lel amb la construcció d'un govern, com demostren alhora l'evolució dels indicadors macroeconòmics (PIB

per càpita, exportacions...) i el propi pressupost de la Generalitat (que, en termes nominals, passa de 10 milions d'euros el 1980 a més de 18.000 milions el 2003).

L'obra de govern té molt a veure amb el canvi en el País. Per això, el Centre d'Estudis Jordi Pujol ha volgut engegar una sèrie de llibres que deixi constància de la feina realitzada per la Generalitat de Catalunya al llarg d'aquestes sis legislatures. Certament existeixen moltes publicacions que recullen detalladament el que feia cadascuna de les unitats de la Generalitat, però volem aquí capgirar la visió i prescindir del que feia el govern —l'acció de govern— per centrar-nos en com afectava aquesta al ciutadà, en el que aquest rebia —l'obra de govern.

A aquest ciutadà li és absolutament indiferent el nom del departament que li resol —o li crea— un determinat problema. Sovint ni tan sols és conscient de si es tracta de l'administració municipal, o la Generalitat, o l'Estat, qui ostenta la competència al respecte. Mentre els polítics ens mirem el melic de si teva o meva, el ciutadà demana que el país funcioni i que el seu govern generi il·lusió de progrés i n'exerceixi el lideratge. Per tant, aquesta col·lecció vol defugir de l'anàlisi de les polítiques per centrar-se en els seus resultats, prescindint en general de quin organisme ho feia o qui el dirigia. Igualment, voldríem minimitzar les valoracions, entenent que cada persona arribarà a les seves pròpies conclusions al respecte. No obstant, com que era impossible fer una obra d'aquest tipus sense la col·laboració dels seus principals protagonistes, i en alguns casos hem tingut la sort de comptar amb les seves aportacions directes, és de justícia respectar el legítim orgull que traspuen els seus textos sobre allò que varen impulsar.

Aquesta col·lecció no és un programa electoral, ni una reivindicació de la feina feta, ni un memorial de greuges, sinó la simple constatació de l'obra duta a terme pels successius governs del president Pujol. No obstant, tampoc ens conformem amb el simple inventari, ja que voldríem que el lector participés del procés de construcció de les diferents polítiques, els problemes que apareixien, el perquè de les decisions que calia prendre. La negativa percepció de la política es deu en gran

mesura a la trivialització de la feina dels polítics, atribuint-los motivacions poc nobles, quan en realitat el seu drama diari consisteix, com deia Churchill, a triar entre «el desagradable i el catastròfic», o, en versió més lleugera, en «l'art del possible», que sovint s'allunya força de l'ideal que tots voldríem.

Certes polítiques són transversals, i com que s'ha volgut que cada publicació fos autocontinguda, això comporta que algunes actuacions apareguin en més d'un dels volums. També pot succeir que els enfoc difereixin, i per tant es parli d'una mateixa cosa des de prismes diferents. Entenem que aquest és el preu d'intentar presentar les coses des del punt de vista del receptor de cada política, o, com es diria en llenguatge empresarial, des de la perspectiva del client. En cap cas es tracta d'inflar l'abast de la acció política descrita.

La Catalunya del 2003 i la de 1980 és molt diferent. En part important, per l'obra de govern de la Generalitat d'aquest període. No es va fer tot el que hagués calgut, no es va fer tot el que es volia, ni tot es va fer bé. No obstant això, els qui tenim l'orgull d'haver-hi participat sabem que hi vàrem deixar el millor dels nostres esforços, i constatem amb satisfacció l'avenç del País en la direcció dels nostres somnis. Tant de bo que aquells que llegeixin aquest text, i que també són protagonistes principals d'aquest avenç, puguin compartir aquest orgull i aquesta il·lusió.

ANTONI GURGUÍ
CEJP
Novembre de 2007